

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 150 คน พบว่า ประชาคมหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 18-30 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 41.30 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 มีสถานภาพ สมรส จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา มีสถานภาพ โสดหรือหย่าร้าง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมา มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 มีรายได้ตั้งแต่ 0-8,400 บาท จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 รองลงมา มีรายได้ 8,401-16,800 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 36.70 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาที่ 6 หรือเทียบเท่า จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30 รองลงมา มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาที่ 3 หรือเทียบเท่า จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 มีบทบาทในชุมชนเป็นตำแหน่งอื่น ๆ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 รองลงมา ไม่มีตำแหน่งใดๆ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 20.70 และมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ 10 คะแนน จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ 11 คะแนน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 22.70

2. ประชาคมหมู่บ้านตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ความคาดหวังในผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ แผนพัฒนาที่ดีจะทำให้ชีวิตของประชาชนดีขึ้น ($\mu = 4.50$) คาดว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงจะนำงบประมาณมาพัฒนาหมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้น ($\mu = 4.41$) และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงให้ความสำคัญกับพื้นที่นี้เป็นอย่างยิ่ง ($\mu = 4.21$) ตามลำดับ

3. ประชาคมหมู่บ้านตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการเตรียมการจัดทำแผน ($\mu = 3.49$) ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ($\mu = 3.48$) ด้านการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี ($\mu = 3.39$) ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ($\mu = 3.30$) ด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการและกิจกรรมการพัฒนา ($\mu = 3.14$) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ($\mu = 3.13$) และด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ($\mu = 3.01$) ตามลำดับ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยเป็นรายด้านได้ ดังนี้

3.1 ด้านการเตรียมการจัดทำแผน ประชาคมหมู่บ้านตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ เสนอความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ($\mu = 3.71$) ร่วมเสนอแนะทางการพัฒนาท้องถิ่นว่าต้องการอะไรในอนาคตจะไปถึงเป้าหมายอย่างไร ($\mu = 3.68$) และร่วมจัดเวทีประชาคมตำบลเพื่อรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงแผนพัฒนา ($\mu = 3.61$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ คือ เคยเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการตามแผนพัฒนา ($\mu = 3.27$) และร่วมลงมือปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง และร่วมพิจารณาแผนพัฒนา ($\mu = 3.21$) ตามลำดับ

3.2 ด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาประชาคมหมู่บ้านตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ ร่วมคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ($\mu = 3.20$) ร่วมคัดเลือกยุทธศาสตร์และ

แนวทางการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ ($\mu = 3.08$) และร่วมคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเกษตรกรรม ($\mu = 3.06$) ตามลำดับ

3.3 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ประชาคมหมู่บ้านตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ ร่วมเสนอคิดและกำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาท้องถิ่น ($\mu = 3.56$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ ร่วมให้ข้อมูล เสนอปัญหา กับองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดทำแผนพัฒนา ($\mu = 3.35$) ร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น ($\mu = 3.26$) และร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาลงสู่ระดับตำบลต่อการจัดทำแผนพัฒนา ($\mu = 3.24$) ตามลำดับ

3.4 ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาประชาคมหมู่บ้านตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ ร่วมทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ($\mu = 3.42$) ร่วมทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ($\mu = 3.08$) และร่วมการกำหนดแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง ($\mu = 3.06$) ตามลำดับ

3.5 ด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการและกิจกรรมการพัฒนาประชาคมหมู่บ้านตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ ร่วมจัดทำแผนงาน โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านระบบสาธารณสุขปโภค และการคมนาคมให้กับประชาชนในท้องถิ่นของท่าน ($\mu = 3.44$) ร่วมจัดทำแผนงาน โครงการที่มีลักษณะเกี่ยวกับการอุดหนุนงบประมาณด้านการศึกษาแก่ประชาชนในท้องถิ่น ($\mu = 3.22$) และร่วมจัดทำแผนงาน และโครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์ของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค เพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนในท้องถิ่น ($\mu = 3.14$) ตามลำดับ

3.6 ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ประชาคมหมู่บ้านตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ คือ ร่วมเสนอวิธีสำรวจข้อมูลการดำเนินงานแผนพัฒนาสามปี ($\mu = 3.56$) และร่วมชี้แจงการดำเนินงานร่างแผนพัฒนาสามปี ($\mu = 3.51$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ

โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ ร่วมสรุปข้อมูลการจัดเก็บ
เพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปี ($\mu = 3.48$) ร่วมจัดเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปี ($\mu = 3.44$)
และร่วมกำหนดการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี ($\mu = 3.40$) ตามลำดับ

3.7 ด้านการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี ประชาคมหมู่บ้านตำบล
หนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา
โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก
จำนวน 1 ข้อ คือ ได้ร่วมทำประชาคมในการเสนอโครงการเพื่อประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี
($\mu = 3.82$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ ร่วมประชาสัมพันธ์ประกาศที่ได้รับการอนุมัติเพื่อพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลตามแผนพัฒนาสามปี ($\mu = 3.49$) ร่วมติดตามผลความก้าวหน้า การจัดทำแผนพัฒนา
สามปีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากน้อยเพียงใด ($\mu = 3.30$) และร่วม
การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินโครงการและกิจกรรมในชุมชนท้องถิ่นให้บรรลุ
เป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ($\mu = 3.96$) ตามลำดับ

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตัวแปรที่ถูกนำเข้าไปในสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผล
ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การ
บริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ด้านความคาดหวังใน
ผลประโยชน์ (X_1) ด้านสถานภาพ (X_2) ด้านรายได้ (X_3) และด้านอายุ (X_4) ค่าสัมประสิทธิ์
ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ 5.877, 7.198, -4.648 และ -3.241 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย
ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ 0.489, 0.402, -0.156 และ -0.131 ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกัน
อธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การ
บริหารส่วนตำบลหนองแวง ได้ร้อยละ 42.90 ($R^2 = .429, F=13.162$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = (-28.441) + 5.877 (\text{ความคาดหวังในผลประโยชน์}) + 7.198 (\text{สถานภาพ}) \\ + (-4.648) (\text{รายได้}) + (-0.131) (\text{อายุ})$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.641 + 0.489 (\text{ความคาดหวังในผลประโยชน์}) + 0.402 (\text{สถานภาพ}) + (-0.156) (\text{รายได้}) + (-3.241) (\text{อายุ})$$

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาคมหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ให้ข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารระดับหมู่บ้านเพื่อเป็นศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ ควรแก้ปัญหาและความต้องการที่เสนอเข้าแผนพัฒนาครั้งก่อนให้ตรงกับลำดับความต้องการของประชาชน และควรเปิดช่องทางการแสดงความคิดเห็นทางโทรศัพท์แบบสายด่วน สายตรง เพื่อลดการเผชิญหน้าระหว่างประชาชน กับพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ประชาคมหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการเตรียมการจัดทำแผนประชาคมได้เสนอความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และร่วมเสนอแนะทางการพัฒนาท้องถิ่นว่าต้องการอะไรในอนาคตจะไปถึงเป้าหมายอย่างไร นอกจากนั้นในการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ประชาคมได้ร่วมเสนอวิธีสำรวจข้อมูลการดำเนินงานแผนพัฒนาสามปี และได้ร่วมชี้แจงการดำเนินงานร่างแผนพัฒนาสามปีกับองค์การบริหารส่วนตำบล รวมไปถึงขั้นตอนสุดท้ายของการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี ยังได้ร่วมทำประชาคมในการเสนอโครงการเพื่อประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี และได้ร่วมประชาสัมพันธ์ประกาศที่ได้รับการอนุมัติเพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตามแผนพัฒนา

สามปี แต่การมีส่วนร่วมการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินโครงการและกิจกรรมในชุมชนท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลยังอยู่ในระดับปานกลาง

ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมศักดิ์ พรหมเคือ (2551 : 114-123) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาควิน จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาควิน จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมิน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจิตา จิตรตั้งตรง (2550 : 48-49) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) เทศบาลเมืองจันทบุรี ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549 - 2551) เทศบาลเมืองจันทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปรีนดา ถิรศิลาเวทย์ (2550 : 115-120) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ด้านการเตรียมการจัดทำแผนด้านการตัดสินใจเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในห้วงสามปี ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนา และด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการหรือกิจกรรมการพัฒนา

สมมติฐานที่ 2 บัญญัติที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชามหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา บทบาทในชุมชน ความคาดหวังในผลประโยชน์ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ผลการวิจัยพบว่า บัญญัติที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชามหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 บัญญัติ คือ ด้านความคาดหวังในผลประโยชน์ ด้านสถานภาพ ด้านรายได้ และด้านอายุ จากผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาคมหมู่บ้านมองว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแผนพัฒนาที่ดีจะทำให้ชีวิตของ

ประชาชนดีขึ้น และยังคาดว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงจะนำงบประมาณมาพัฒนาหมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้น และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงได้ให้ความสำคัญกับพื้นที่นี้เป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้จากประชาคมหมู่บ้านที่มีสถานภาพ รายได้ และอายุต่างกันมองว่า การเข้าไปร่วมจัดทำแผนพัฒนาควรจะได้รับค่าตอบแทน เจ้าหน้าที่หรือตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงที่มาเชิญชวนชาวบ้านร่วมจัดทำแผน ควรหาสิ่งตอบแทนให้กับประชาคมด้วย ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุดาวรรณ์ มีบัว (2547 : 105) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบล คือ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความรู้ในการปกครองท้องถิ่น รูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล ทักษะคิดต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล ความคาดหวังในผลประโยชน์ อุดมการณ์ประชาธิปไตย แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ การติดตามเนื้อหาข่าวสารการเมือง ตำแหน่งหรือหน้าที่ ด้านการพัฒนาการร่วมกิจกรรมการพัฒนาและการได้รับอบรมด้านการพัฒนา การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบล ในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง และยังไม่สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ นพกาญจน์ เมตตานนท์ (2541 : 124) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาชุมชน : ศึกษากรณีชุมชนคันนายาว พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาชุมชน ได้แก่ บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการแสวงหาความคิดเห็นจากประชาชน การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนก่อนมีโครงการ Thai-UNCDP และระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนก่อนมีโครงการ Thai-UNCDP โดยระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนเป็นผลมาจากตำแหน่งในชุมชน การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรม บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการแสวงหาความคิดเห็นจากประชาชน และเพศ ส่วนผลการศึกษาชุมชนหลังป้อนน้ำมันเอสโซ่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ อาชีพ สภาพการถือครองที่พื้กอาศัย บทบาทของคณะกรรมการชุมชนต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และเพื่อการศึกษาในโอกาสต่อไป ที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาน้อยที่สุดคือ ด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ($\mu = 3.01$) ดังนั้น ควรมีการดำเนินการ ดังนี้

1.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ควรมีการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เข้าไปในการจัดทำแผนพัฒนาด้วย

1.1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ควรมีการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเกษตรกรรม ในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตาม ในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้

1.2.1 ด้านความคาดหวังในผลประโยชน์ (X_7 , Beta = .489) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ควรนำงบประมาณมาพัฒนาหมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้น และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงต้องให้ความสำคัญกับพื้นที่นี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะแผนพัฒนาที่ดีจะทำให้ชีวิตของประชาชนดีขึ้น

1.2.2 ด้านสถานภาพ (X_2 , Beta = .402) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ควรให้ความสำคัญกับประชาคมทุกสถานภาพการสมรสในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ในการเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็นของประชาคม

1.2.3 อายุ (X_1 , Beta = -0.131) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ควรเปิดโอกาสให้ประชาคมที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปเข้าไปร่วมจัดทำแผนพัฒนาและให้ได้รับค่าตอบแทน

1.2.4 รายได้ (X_4 Beta = -0.156) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

ควรส่งเสริมอาชีพด้วยการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ให้มีการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาอาชีพที่จะส่งผลต่อความมั่นคงทางครอบครัว มีรายได้เพียงพอ ซึ่งจะส่งผลให้มีการจัดทำแผนพัฒนาที่ดีจะทำให้ชีวิตของประชาชนดีขึ้น

1.3 การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.3.1 ด้านการเตรียมการจัดทำแผน ควรมีการส่งเสริมความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองและร่วมพิจารณาแผนพัฒนา และสนับสนุนให้เป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการตามแผนพัฒนา

1.3.2 ด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ควรเปิดโอกาสให้ได้ร่วมคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว และให้ได้ร่วมคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเกษตรกรรม

1.3.3 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ควรให้ประชาชนได้ร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่อการจัดทำแผนพัฒนา และได้ร่วมวิเคราะห์ปัญหา ข้อจำกัด และศักยภาพการพัฒนาของท้องถิ่น

1.3.4 ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ควรให้ประชาชนได้ร่วมทางการพัฒนาการเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม และให้ประชาชนได้ร่วมการกำหนดแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง

1.3.5 ด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการและกิจกรรมการพัฒนา ควรให้ประชาชนได้ร่วมเสนอแนะหรือเกี่ยวกับปัญหาความเดือดร้อนที่ประชาชนเสนอ ต้องได้รับการตอบรับให้มีการกำหนดแผนงานโครงการหรือกิจกรรม ในการแก้ไขปัญหากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างดี และรวดเร็ว และส่งเสริมกิจกรรมสร้างแรงจูงใจมอบรางวัลหรือคำชมเชยเมื่อประชาชนทำงานสำเร็จตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ

1.3.6 ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ควรให้ประชาชนได้ร่วมกำหนดการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี และได้ร่วมจัดเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปี

1.3.7 ด้านการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินโครงการและกิจกรรมในชุมชนท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล และ ให้ประชาชนได้ร่วมติดตามผลความก้าวหน้า และการจัดทำแผนพัฒนาสามปีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการสร้างกลไกหรือช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าการทำเวทีประชาคมเป็นขั้นตอนหลัก โดยต้องออกข้อบังคับให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต้องออกเอกสารรายงานผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาเทศบาลทุก ๆ 6 เดือน เพื่อให้ประชาชนทราบความก้าวหน้าโดยตลอด

2.2 ควรมีการศึกษาการพัฒนาช่องทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน การใช้งบประมาณ การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น

2.3 การศึกษาแผนพัฒนาท้องถิ่นควรกำหนดสัดส่วนของงบประมาณรวมของแผนในด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน เช่น สัดส่วนของแผนด้านคุณภาพชีวิต การรักษาพยาบาล 25% สัดส่วนของแผนด้านการศึกษา 25% สัดส่วนของแผนด้านระบบสาธารณสุขโลก 30% และด้านอื่น ๆ เช่น ระบบสังคมและวัฒนธรรม 20% เพื่อป้องกันไม่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมุ่งเน้นการเสนอแผนที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างระบบสาธารณสุขโลก เช่น ถนน ท่อระบายน้ำเป็นหลักเพราะมีผลประโยชน์ทับซ้อน